

تألیف استاد علامہ
میرزا محمد علی مدرس

ریحانہ الآداب

فی تراجم المعروفین بالکتابۃ واللقب

یا
کنی و القاب

ص ۱۰۰

کتابخونه ملی خستام

تالیف استاد علامه
میرزا محمد علی مدرس

ریحانه الادب

فی تراجم المعروفین بالکنیه و اللقب

یا
کنی و القاب

مشمول بر ترجمه حال

فقها و حکما و عرفا و علما و ادبا و اطبا و فضلا و
شعرا بزرگ اسلامی که با لقب و کنیه اشتهار دارند.

جلد سوم

چاپ دوم

حق طبع محفوظ است

تبریز چاپخانه شفق

اصفهانی و نظائر ایشان از تلامذه وی میباشند و از تألیفات او است :

- ۱- حجةالظن (المظنة خلد) ۲- دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام ۳- صلوة الجمعة
- ۴- ضوابط الاصول که اغلب تقریرات استادش شریفالعلما بوده و در ایران چاپ شده و بجهت انتساب بهمین کتاب گاهی او را سید ضوابط و صاحب ضوابط نیز گویند ۵- القواعد الفقهية
- که مشتمل بر پانصد قاعده فقهی است ۶- نتایج الافکار در اصول . وی بسال هزار و سیصد و شصت و دویم یا سیم یا چهارم هجرت در کر بلائی معلی وفات یافت و در نزدیکی بازار حضرت ابوالفضل ع از صحن مقدّس حسینی مدفون گردید .
- (ص ۳ قس و ۱۷۶ هب و ۱۱ ات و ۳۹۷ ج ۵ عن وغیره)

صاحب ضوء الشهاب سید فضل الله - بعنوان ضیاءالدین خواهد آمد.

صاحب ضیاء العالمین در امامت مولی ابوالحسن بعنوان صاحب تفسیر مرآت الانوار گذشت .

صاحب ضیاء القلوب مولی محمد بن عبدالفتاح - بعنوان سراب مذکور شد.

صاحب الطاق محمد بن علی بن نعمان - بعنوان مؤمن الطاق خواهد آمد.

صاحب طبقات الحفاظ } محمد بن احمد بن عثمان - که بعنوان ذهبی شرح حال
صاحب طبقات القراء } وی نگارش یافته است .

صاحب الطیالس لقب شعیب بن عبدالرّه میباشد و شرح حالش در کتب رجالیه است .

صاحب عباقات الانوار حجة الاسلام والمسلمین، لسان الفقهاء والمجتهدین، ترجمان الحكماء والمتكلمین ، علامّة العصر ،

میرحامد حسین موسوی هندی ابن المفتی سید محمد تقی ابن محمد حسین بن حامد حسین بن زین العابدین ، از ثقات و ارکان علمای امامیه ، وجوه و اعیان فقهای اثنی عشریه ، جامع علوم عقلیه و نقلیه بالخصوص از وسائل سر بلندی قرن حاضر ما بر قرون دیگر میباشد . علاوه بر فقاہت و دیگر علوم دینیّه ، در علم شریف حدیث و اخبار و آثار و معرفت احوال رجال فریقین و علم کلام خصوصاً در مبحث امامت دارای مقامی عالی و

کثرت احاطه و تبحر علمی او مسلم یگانه و بیگانه و عرب و عجم و عامه و خاصه بوده و در مدافعه از حوزه دینانیت و بیضه شریعت اهتمام تمام داشت و تمامی ساعات و دقائق عمر شریفش در تألیفات دینی مصروف بوده و آنی فروگذاری نمیکرد تا آنکه دست راست او از کثرت تحریر و کتابت عاقل شد و در اواخر با دست چپ مینگاشته است :

از مراجعه بکتاب عباقت او مکشوف میگردد که از صدر اسلام تا عصر وی، در فن کلام خصوصاً در باب امامت بدان منوال و نمط تصنیفی نپرداخته است . حاج میرزا محمد حسین شیرازی آتی الترجمة و شیخ زین العابدین مازندرانی آتی الترجمة و اکثر اکابر وقت تقریضات بسیاری بر آن کتاب نوشته اند و عالم جلیل شیخ عباس هندی شیروانی رساله مخصوصی موسوم به : **سواطع الانوار فی تقریضات عباقت الانوار** تألیف و تا بیست و هشت تقریض از حجج الاسلام طراز اول نقل و در بعضی از آنها تصریح شده بر اینکه ببرکت آن کتاب در یک سال جمع کثیری ، شیعه و مستبصر شده اند . مخفی نماند که این کتاب عباقت در امامت و رد کلمات باب امامت کتاب **تحفه اثنی عشریه** مولوی شاه عبدالعزیز بن ولی الله دهلوی عامی متعصب است که جمله ای از احادیث متواتره وارد در امامت حضرت امیر المؤمنین ع را انکار نموده است و میرحامد حسین ، در این کتاب عباقت ، متواتر بودن آنها ، صحت سند آنها ، وثاقت روایات آنها را موافق کتب احادیث و رجال خود اهل سنت ، بطرزی عجیب ابتکاری بی سابقه ثابت و مبرهن مینماید . این کتاب بنام مجلد طیر و غدیر و نور و تشبیه و ولایت و مدینه العلم و غیرها حاوی چندین مجلد بوده و همه آنها در لکهنو از بلاد هند چاپ شده اند . بر شخص متفطن خبیر ، واضح و آشکار است که این همه احاطه و وسعت نظر ، جز بتأییدات خداوندی و عنایات حضرت ولی عصر **عجل الله فرجه** صورت امکانی عادی ندارد .

تألیفات میرحامد حسین بسیار و از آن جمله است :

۱- **الاستقصاء الافحام و استیفاء الانتقام فی رد منتهی الکلام** که کتاب منتهی الکلام نام

ملاحیدر علی عامی متعصب را رد و در دو مسئله تحریف کتاب و اثبات وجود حضرت و لسی عصر **عجل الله فرجه** ، موافق کتب احادیث و رجال و تراجم خود عامه بهیاری در ده مجلد استقصا کرده

و درهند چاپ شده است ۲- اسفار الانوار عن وقایع افضل الاسفار ۳- افحام اهل المین
 فی رد ازالة العین ۴- عبقات الانوار که مشروحاً مذکور شد وغیر اینها که بتصریح بعضی از
 اکابر، بالغ بدویست جلد میباشد . وفات میرحامد حسین در هیجدهم صفر هزار و سیصد
 و ششم هجرت در لکهنو واقع و در حسینیه خود مدفون گردید . شرح حال سید محمدقلی
 پدر میرحامد حسین بعنوان مفتی و سید اعجاز حسین برادر او نیز در ضمن همین عنوان
 و سید ناصر حسین و سید ذاکر حسین پسران او نیز تحت عنوان ناصر حسین نگارش خواهد یافت.
 زکریا بن محمود - یا زکریا بن محمد بن محمود -
 بعنوان قزوینی زکریا خواهد آمد .

صاحب عجائب المخلوقات

صاحب عمر و بن حمق

لقب رجالی زاهر نامی بوده و رجوع بدان علم شود.

صاحب عناوین الاصول

میر عبدالفتاح - معروف بمیرفتاح ، مراغی الاصل

والولادة ، نجفی المسکن والمدفن ، خلف سیدعلی

حسینی ، از علمای امامیه اواسط قرن سیزدهم هجرت میباشد که در فقه و حدیث متمیز
 بود و کتاب عناوین الاصول در قواعد عامه فقیهیه از تألیفات مهمه او است و بسال هزار و
 دو یست و پنجاهم هجرت در نجف اشرف وفات یافت . (اطلاعات متفرقه)

صاحب عنوان الشرف

صاحب الغدا

اسمعیل بن ابی بکر - بعنوان شرف الدین اسمعیل مذکور شد .

موافق آنچه از صدوق نقل شده از کسانی است از

اهل بغداد که حضرت ولی عصر عجل الله فرجه را

دیده اند و اسم و مشخص دیگری معلوم نشد .

صاحب فتح

حسین بن علی بن حسن - بعنوان شهید فتح مذکور شد .

ابراهیم ابن سعد الدین محمد بعنوان حموئی ابراهیم

مذکور شد .

صاحب فرائد السمطین

صاحب فردوس الاخبار

شیرویه بعنوان دیلمی شیرویه مذکور داشتیم .